

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI**

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI MADANIYAT VAZIRLIGI

O‘ZBEKISTON DAVLAT KONSERVATORIYASI

**“Tasdiqlayman”
O‘ZDK rektori**

« » 2020 yil

**“Kelishildi”
O‘zbekiston Respublikasi
madaniyat vazirligi**

« » 2020 yil

**IJODIY (KASBIY) IMTIHONLAR DASTURI
VA BAHOLASH MEZONI**

“BASTAKORLIK SAN‘ATI” FANI

**5150100 – Bastakorlik san‘ati
ta‘lim yo‘nalishi uchun**

Toshkent – 2020 yil

Kirish

“5150100 – Bastakorlik san’ati” ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha ijodiy imtihon dasturi abituriyentlarning amaliy ko‘nikma va malakalarini aniqlash uchun mo‘ljallangan. Ushbu ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha hujjat topshirgan abituriyentlar musiqiy asar yozish borasida ish bajaradilar. Bajariladigan vazifalar tasdiqlangan mezon asosida baholanadi.

Fanning maqsadi va vazifalari

“5150100 – Bastakorlik san’ati” ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha ijodiy imtihon dasturi abituriyentlarning amaliy ko‘nikma va malakalarini aniqlash maqsadida o‘tkaziladi.

Abituriyentlarning umumiy tayyorgarlik darajasi, qobiliyati, aql zakovati hisobga olingan tarzda me‘yoriy dasturni o‘zlashtirish ustida ish olib boriladi.

“Bastakorlik san’ati” fanini o‘zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar - abituriyentlar turli yo‘nalishlarda bilimlarga ega bo‘lganliklarini namoyish etishlaridan iboratdir. Alohida e‘tibor professional darajani mukammallashtirishga, yuqori badiiy saviyada tarbiyalashga qaratilishi kerak. Bastakorlik san’ati fani yuzasidan talaba davr talabiga binoan dunyoqarashi keng bo‘lgan, ya‘ni insoniyat madaniyati tarixi, rivojlanish pog‘onalari xususan, adabiyot va san’at sohasida teran fikr yuritish bilan birga, yangi paydo bo‘lgan kompyuterlar tizimidagi jahon musiqiy dasturlari yuzasidan ham tushuncha, tasavvur, bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishi shart.

Abituriyent bilimiga qo‘yiladigan talablar

«Bastakorlik» mutaxassisligi bo‘yicha o‘qishga kirayotganlar uchun saralash maqsadida sinfda ijodiy ish bajarishi ko‘zda tutilgan.

O‘qishga kiruvchi 1 soatgacha bo‘lgan vaqt mobaynida og‘zaki berilgan mavzu asosida kamer cholg‘u asari (pyesa, prelyudiya, variatsiyalar va b.) yaratishi, ijro etishi shart.

«Bastakorlik» sohasi bo‘yicha o‘qishga kiruvchi quyidagi bo‘limlardan iborat tanlovli imtihon topshiradi:

1. Sinf ishi;
2. O‘z asarlari (uy ishi)ni ko‘rsatish;
3. Kollokvium.

Sinf ishi

«Bastakorlik san’ati» ta’lim yo‘nalishiga ariza topshirgan abituriyent ixtisoslik komissiyasi tomonidan og‘zaki ravishda berilgan vazifaga ko‘ra musiqiy mavzu va uning jo‘rligini yaratadi. Davriya shaklida ifodalangan ushbu musiqiy lavhada musiqaning asosiy elementlari o‘z aksini topishi shart. Abituriyent o‘z asarini notaga to‘g‘ri tushira olishi zarur. Ushbu ijodiy ish 30 daqiqa vaqt davomida (musiqiy asar sifatida) bajariladi.

Sinfda bajariladigan ijodiy ish jarayoni komissiya tomonidan kuzatiladi va tinglanadi.

O‘z asarlarni ko‘rsatish (uy ishi)

O‘qishga kiruvchi: professional ijodiy hunarga va obrazli mavzu mazmunini shakllantira olishidan dalolat beruvchi imkoniyatlarga ega ekanini

ko'rsatuvchi asarlarini 15 daqiqa mobaynida ijro etib berishi shart. Imtihonga xalq qo'shiqlari asosidagi kuylardan tortib, kamer – cholg'u, vokal, xor va yakka (solo) asarlar taqdim etilishi mumkin.

Kollokvium

Kollokvium savol-javoblari:

- a) eshitish qobiliyatini tekshirish;
- b) o'rta maxsus ta'limning umumiy kursi darajasida elementar musiqa nazariyasi, cholg'ushunoslik, musiqa adabiyotidan bilimlarni;
- v) shakl va garmoniya nuqtai nazaridan kichik hajmdagi - sonatina, romans, kuy va b. asarlarni tahlil qilish qobiliyati kabilarni o'z ichiga oladi;
- g) notadan o'qish ko'nikmasi.

Shuningdek, kollokviumda abituriyentning musiqa san'ati va boshqa san'at turlaridan, o'zbek va chet el musiqasida ma'lum va mashxur asarlar, zamonaviy an'analar haqidagi bilim darajasi qanday ekanligi bilib olinadi. Kollokvium savol-javoblariga 15 daqiqa vaqt ajratiladi.

Ijodiy imtihon abituriyent tomonidan bajariladigan amaliy ish quyidagi mezon asosida baholanadi:

1. Sinf ishi

<u>No</u>	Savollar mazmuni	To'liq javob uchun ball
1.	Musiqiy mavzuning garmoniyalanishi	4,0
2.	Musiqiy mavzuga mos ritmik tasvirning tanlanishi	4,0
3.	Asarning birinchi bo'limi	4,0
4.	Asarning rivojlov qismi	4,0
5.	Asar reprizasi	4,0
6.	Rivojlov vositalarining ishlatilishi	4,0
7.	Shtrix va dinamik belgilarning ishlatilishi	4,0
8.	Asarda muayyan badiiy obrazning gavdalanishi	4,0
9.	Faktura	4,0
10.	Asarni ijro etib ko'rsata bilish	4,0
	Jami	40,0

Sinf ishi bo'yicha to'plash mumkin bo'lgan maksimal ball -40 ball.

2.Uy ishi

<u>No</u>	Savollar mazmuni	To'liq javob uchun ball
1.	Musiqiy mavzuning garmoniyalanishi	4,0
2.	Musiqiy mavzuga mos ritmik tasvirning tanlanishi	4,0
3.	Asarning birinchi bo'limi	4,0
4.	Asarning rivojlov qismi	4,0
5.	Asar reprizasi	4,0
6.	Rivojlov vositalarining ishlatilishi	4,0
7.	Shtrix va dinamik belgilarning ishlatilishi	4,0
8.	Asarda muayyan badiiy obrazning gavdalanishi	4,0
9.	Faktura	4,0
10.	Asarni ijro etib ko'rsata bilish	4,0
	Jami	40,0

Uy ishi bo'yicha to'plash mumkin bo'lgan maksimal ball - **40,0 ball**

3.Kollokvium

<u>No</u>	Savollar mazmuni	To'liq javob uchun ball
1.	Eshitish ko'nikmasi	2,0
2.	Elementar musiqa nazariyasi bo'yicha savollar	2,0
3.	Musiqiy cholg'ular bo'yicha savollar	2,0
4.	Musiqa adabiyoti bo'yicha saollar	2,0
5.	Asarning shakl nuqtai nazaridan tahlili	2,0
6.	Asarning garmoniya nuqtai nazaridan tahlili	3,0
7.	Notadan o'qish ko'nikmasi	3,0
	Jami	16,0

Kollokvium bo'yicha to'plash mumkin bo'lgan maksimal ball – **16 ball**

Bu ishlarni baholash quyidagi tartibda amalga oshiriladi: sinf ishi – **40 ball**, uy ishi – **40 ball**, kollokvium – **16 ball**. **Jami 96 ball.**

Sinf ishiga belgilangan vaqtdan kech qolib kelgan abituriyent uchun qo'shimcha vaqt berilmaydi.

“Garmoniya” fanidan

Fanning maqsadi va vazifalari

“Garmoniya” fanidan sinovlar dasturining asosiy maqsadi- abituriyentlarning “Garmoniya” fanidan nazariy bilim doirasi, amaliy ko’nikmalarining shakllanganligi, musiqiy asarlar tahlili jarayonida garmonik qonuniyatlarni qay darajada bila olishini aniqlashdan iborat. Garmoniya musiqa ijrochilarining maxsus nazariy bilim darajasini belgilaydi. Professional ijro ko’nikmalari, tabiiy iste’dod, badiiy didning rivojlantirish bilan bir qatorda garmonik xususiyatlarni idrok etish, ijro paytida anglash qobiliyatlarini namoyon etishga xizmat qiladi. SHuningdek, musiqa muallifining asarida bayon etilgan badiiy g’oyasining garmonik jihatlarini o’zlashtirishga yordam beradi.

Abituriyentlar oldiga quyidagi vazifalar qo’yiladi:

- klassik garmoniyaning nazariy qonuniyatlarini bilish;
- nazariy bilimlarni fortepianoda ijro etish orqali namoyon etish;
- garmonik qonuniyatlariga asoslangan holda bir ovozli kuyga garmonik tuzilmalarni yaratish;
- muayyan misollar asosida garmonik tushunchalarini qo’llash;
- garmoniyaning musiqiy tilning barcha tarkibiy qismlari bilan bog’lay olish;
- musiqa asarining badiiy g’oyasi va mazmunidan kelib chiqqan holda garmonik vositalarni tanlay olish.

Abituriyent bilimiga qo’yiladigan talablar

Abituriyent “Garmoniya” fanidan o’quv dasturi doirasida to’laqonli bilimga ega bo’lgan holda og’zaki mashqlarni xatosiz bajarganda, garmonik qonuniyatlarni yechimini fortepianoda erkin namoyon etganda, taxlil jarayonida garmonik nazariy va amaliy ko’nikmalarini namoyish qilganda, shuningdek, fan bo’yicha bilimlari yuqori badiiy darajada bo’lganida qo’yiladi. Talabaning garmonik eshitish qobiliyati, garmonik tuzilmalarni fortepianoda ijro etish mahorati yorqin namoyon bo’lishi kerak.

Kasbiy (ijodiy) imtixonda abituriyent tomonidan bajarilgan amaliy ish quyidagi mezon asosida baholanadi:

Og’zaki javob.

1. Musiqiy asarning garmoniya va shaklning tahlil qilish.
2. Forteapianoda:
 - a) to’rt ovozli bayonda berilgan garmonik ketma-ketlikni og’ishmalari bilan ijro etish;
 - b) berilgan tonallikda modulyatsiya ijro etish;
 - v) diatonik yoki xromatik sekvensiyalarni chalish.

BAHOLASH MEZONI:

OG'ZAKI

№	Savollar mazmuni	To'liq javob uchun ball
1.	Musiqiy asarning garmoniya va shaklning tahlil qilish.	21,0
2.	to'rt ovozli bayonda berilgan garmonik ketma-ketlikni og'ishmalari bilan ijro etish;	24,0
3.	berilgan tonallikda modulyatsiya ijro etish;	24,0
4.	diatonik yoki xromatik sekvensiyalarni chalish.	24,0
Jami		93,0

“Garmoniya” fani uchun qo‘yiladigan maksimal ball – **93,0**

Mazkur ta’lim yo‘nalishida “Bastakorlik san’ati” fani uchun qo‘yiladigan maksimal ball – 189 ball.

Ijodiy imtihonni o‘tkazish tartibi

5150100 – Bastakorlik san’ati ta’lim yo‘nalishiga hujjat topshirgan abituriyent jadval asosida 1 soatgacha bo‘lgan vaqt davomida “Bastakorlik san’ati” fanidan ijodiy ish bajaradi. Abituriyentlar yakka tartibda Qabul komissiyasi tomonidan belgilangan auditoriyaga joylashtiriladi. Har bir abituriyent yakka tartibda ijodiy ishni komissiya oldida (sinf ishi) bajaradi.

Ijodiy ishni qabul qiladigan komissiya abituriyentdan sinf ishi, uy ishini qabul qilib oladi, kollokvium o‘tkazadi.

Apellyatsiya tartibi

Abituriyentlar tomonidan kasbiy (ijodiy) imtixon natijalari bo'yicha konservatoriya qabul komissiyasining apellyatsiyalar bilan ishlash hay'atiga natijalar e'lon qilingandan kundan boshlab 24 soat davomida murojaat qilishlari mumkin. Murojaat mazmunida faqat o'zining ballari haqida bo'lsa qabul qilinadi, lekin boshqa abituriyentlar haqida yozilgan shikoyat arizalari qabul qilinmaydi.